

Безхлібна А. П., д.е.н., доцент,
доцент кафедри туристичного, готельного
та ресторанного бізнесу

Пінчук К. О., студент, гр. ГФз-411
НУ «Запорізька політехніка».

ФУНКЦІОНУВАННЯ ТУРИСТИЧНИХ КЛАСТЕРІВ В УКРАЇНІ

У сучасних умовах глобалізації та децентралізації економіки особливого значення набуває формування кластерних структур у туристичній галузі. Туристичні кластери розглядаються як ефективний інструмент підвищення конкурентоспроможності регіонального туризму, активізації співпраці між учасниками ринку та стимулювання соціально-економічного розвитку територій. В Україні створення туристичних кластерів набуває актуальності у зв'язку з необхідністю консолідації зусиль суб'єктів туристичної діяльності, зростанням попиту на унікальні туристичні продукти та інтеграцією у світовий туристичний простір.

У контексті туризму кластери включають підприємства туристичної інфраструктури, освітні й культурні установи, органи місцевого самоврядування, громадські організації та інші стейкхолдери, які взаємодіють задля створення якісного туристичного продукту [1].

На сучасному етапі в Україні туристичні кластери мають переважно ініціативний або проектний характер. Зокрема, прикладами таких об'єднань можуть бути туристичні кластери у Львівській, Івано-Франківській, Закарпатській, Одеській областях, які базуються на регіональній ідентичності, культурно-історичній спадщині, природно-ресурсному потенціалі та транскордонному співробітництві [2]. Найбільш динамічними є Карпатський туристичний кластер, який об'єднує громади Західної України, та кластер «Південна Пальміра», що функціонує в Одеській області.

Перспективи розвитку туристичних кластерів в Україні значною мірою залежать від державної підтримки, зокрема на законодавчому рівні. Наразі законодавство України не містить чіткого визначення туристичного кластеру, що ускладнює процес його формалізації, реєстрації та фінансування [3]. Водночас, у Національній економічній стратегії на період до 2030 року передбачено сприяння створенню кластерних структур у пріоритетних секторах економіки, включаючи туризм [4].

Одним із ключових факторів успішного розвитку туристичних кластерів є ефективне управління та координація діяльності учасників. Необхідне створення організаційних платформ, наприклад, кластерних ініціатив або агенцій регіонального розвитку, які б здійснювали функції фасилітаторів кластерних процесів. Також важливо забезпечити участь місцевих громад у процесах планування та реалізації кластерних стратегій, що сприятиме зростанню соціальної відповідальності та сталості розвитку [5-6].

У перспективі формування туристичних кластерів в Україні може стати дієвим інструментом інтеграції регіональних економік у національний та глобальний туристичний простір. Для цього необхідно створити сприятливе нормативно-правове середовище, розвивати партнерства між усіма зацікавленими сторонами та впроваджувати сучасні цифрові технології для просування кластерного туризму.

Таким чином, туристичні кластери є одним із найбільш перспективних напрямів інституціонального розвитку вітчизняного туризму [7]. Їх ефективне функціонування дозволить не лише оптимізувати використання ресурсного потенціалу, але й створити умови для збалансованого соціально-економічного зростання регіонів.

Перелік використаних джерел

1. Гудзь П.В., Безхлібна А.П. Перспективи міжкластерної взаємодії екосистемних кластерів приморських регіонів С. 29-33.
2. Мальцева О. І. Туристичні кластери як інструмент розвитку регіонального туризму в Україні // Економіка та держава. 2020. № 6. С. 45–49.
3. Дяченко О. С. Правове забезпечення кластерної політики в Україні // Юридичний вісник України. 2021. № 9. С. 28–32.
4. Національна економічна стратегія України на період до 2030 року. — [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://nes2030.org.ua>.
5. Безхлібна А. П. Стратегія конкурентоспроможності відновлювальної екосистеми макрорегіону «Азов-Чорне море». Причорноморські економічні студії. 2023. Вип. 80. С. 136-146
6. Безхлібна А.П. Конкурентоспроможність відновлювальної екосистеми приморських регіонів в післявоєнних умовах. Науковий погляд: економіка та управління. 2023. № 1 (81). С. 121-127.
7. Екологоорієнтовані підходи відновлення техногенно забруднених територій і створення сталих екосистем : колективна монографія ; за заг. ред. Т. О. Чайки. Полтава : Видавництво ПП «Астроя», 2022. 452 с.

УДК 338.48(477+100)

Безхлібна А. П., д.е.н., доцент,
доцент кафедри туристичного, готельного
та ресторанного бізнесу
Шмалун А. О., студент, гр. ГФз-411,
НУ «Запорізька політехніка».

РИНОК ТУРИСТИЧНИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ

Ринок туристичних послуг упродовж останніх десятиліть зазнає значних трансформацій, які зумовлені впливом глобалізаційних процесів, динамікою розвитку цифрових технологій, зміною поведінкових моделей